

JUSTIITSMINISTEERIUM

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 01.08.2024
Meie 26.08.2024

nr SIM/24-0222/-2K
nr 8-2/2339

Välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (rändemenetluste tõhustamine) eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Siseministeerium on saatnud Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks välismaalaste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu.

Justiitsministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega arvestamisel.

1. Andmekaitse märkused

1.1. Eelnõu § 1 p 12 – eelnõu § 1 punktiga 12 nähakse ette andmete koosseis, mida viisaregistris töödeldakse. Tunnustame Siseministeeriumi selle eest, et andmekoosseisu regulatsioon on tõstetud seaduse tasandile. Samas juhime tähelepanu, et isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 5 lõike 1 punkt c näeb ette minimaalsuse põhimõtte, mille kohaselt võib töödelda ainult neid andmeid, mis on vajalikud eesmärkide täitmiseks. Minimaalsuse nõude tagamiseks tuleb seletuskirjas tuua iga andmekategooria kohta põhjendused, miks selle andmekategooria töötlemine andmekogu pidamise eesmärgist lähtudes vajalik on.

Palume seletuskirja vastavalt täiendada.

1.2. Eelnõu § 1 p-d 14 ja 15 – kõnealuste sätetega nähakse ette, et vastutav töötleja avaliku teabe seaduse tähenduses on Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) ning IKÜMi tähenduses PPA, Kaitsepolitseiamet ja Välisministeerium.

Juhime tähelepanu, et seaduse tasandil puudub vajadus määratleda, millises osas milline vastutav töötleja andmeid töötleb. Seega tuleks eelnõu § 1 p-ga 14 muudetavas välismaalaste seaduse (VMS) § 102 lõikes 8 ette näha viisaregistri kaasvastutavad töötlejad, nende ülesanded saab täpsemalt reguleerida põhimääruses (vt sõnastusettepanek eelnõu § 1 p 16 kohta). Seetõttu teeme ettepaneku jätta eelnõust välja § 1 p 15 ning sõnastada eelnõu § 1 p-ga 14 muudetav VMS § 102 lg 8 järgmiselt: „(8) Viisaregistri kaasvastutavad töötlejad on Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet ning Välisministeerium.“.

1.3. Eelnõu § 1 p 16 – kõnealuse sättega nähakse ette, mida tuleb reguleerida viisaregistri põhimääruses. Palume kavandatavat regulatsiooni täiendada ja sätestada, et põhimääruses tuleb lisaks andmeandjatele näha ette, milliseid andmeid konkreetsetelt andmeandjatelt saadakse, reguleerida kaasvastutavate töötlejate ülesanded ning andmete säilitamise täpsemad tähtajad. Samuti juhime tähelepanu, et põhimääruses nähakse ette täpsem andmekoosseis, st seadust täpsustav andmekoosseis, mitte täpne andmekoosseis.

Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 1 p-ga 16 muudetav VMS § 102 lõige 9 järgmiselt (juhime tähelepanu, et eelnõuga võrreldes on pakutud sõnastuses eelnõus toodud punktid 5 ja 6 välja jäetud, kuna need on kaetud punktiga 4) :

„(9) Viisaregistri põhimääruses sätestatakse viisaregistri pidamise kord, sealhulgas:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpsem andmekoosseis;
- 3) andmekogudevaheline andmevahetus;
- 4) kaasvastutavate töötajate ja volitatud töötajate ülesanded;
- 5) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 6) andmete säilitamise täpsemad tähtajad;
- 7) muud korralduslikud küsimused.“

1.4. Eelnõu § 1 p 17 – kõnealuse sättega nähakse ette viisaregistri andmete säilitamise maksimaalne tähtaeg, milleks on 60 aastat viisataotluse kohta otsuse tegemisest arvates. Seletuskirjas on säilitustähtaja põhjenduseks toodud riigi julgeolek ning viisainfosüsteemi (VIS) määru¹ ette nähtud säilitustähtajad. VIS määrus näeb üldistatult ette, et andmeid säilitatakse viis aastat viisa lõppemisest arvates. Seletuskirja põhjal ei selgu, kuidas on eelnõu koostajad jõudnud 60-aastase säilitustähtajani. Palume täiendavalt selgitada, miks on 60-aastane säilitustähtaeg vajalik riigi julgeoleku tagamiseks ning kuidas on see tuletatav VIS määru¹ antud 5-aastasest tähtajast. Seletuskirjast peab nähtuma, kuidas on andmete säilitamise tähtaeg vajalik just selle andmekogu eesmärgist lähtuvalt. Seletuskirjas tuleb välja tuua, kas andmed kantakse teatud hetkel arhiivi, kas seda tehakse isikustatud või isikustamata kujul ning miks arhiivi kandmine on vajalik. Kui andmed kantakse arhiivi isikustamata kujul, siis tuleks see ette näha seaduse tasandil, et oleks selge, kui kaua isikustatud andmeid säilitatakse.

1.5. Eelnõu § 1 p-dega 34, 64 ja 70 nähakse ette andmete koosseisud, mida töödeldakse vastavalt välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogus, elamislubade ja töölubade registris (ETR) ning migratsioonijärelevalve andmekogus. Juhime tähelepanu, et minimaalsuse nõude tagamiseks tuleb seletuskirjas tuua iga andmekategooria kohta põhjendused, miks selle andmekategooria töötlemine andmekogu pidamise eesmärgist lähtudes vajalik on.

Palume seletuskirja selles osas täiendada.

1.6. Eelnõu § 1 p 36 – kõnealuse sättega nähakse ette, mida tuleb reguleerida andmekogu põhimääruses. Palume kavandatavat regulatsiooni täiendada ja sätestada, et põhimääruses tuleb lisaks andmeandjatele näha ette, milliseid andmeid konkreetsetelt andmeandjatelt saadakse ning sätestada andmete säilitamise täpsemad tähtajad. Kui andmekogul on vaid üks vastutav töötaja, tuleb põhimääruses reguleerida üksnes volitatud töötajate ülesanded, sest vastutava töötajate ülesanded tulenevad sel juhul IKÜM-ist ning kõiki ülesandeid, mida vastutav töötaja ei ole volitatud töötajale edasi delegeerinud, täidab ta ise. Juhime ka tähelepanu, et põhimääruses nähakse ette täpsem, mitte täpne andmekoosseis, sest seadusliku aluse põhimõttest lähtuvalt saab määrusega seaduses toodud andmekoosseisu üksnes täpsustada.

Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 1 p-ga 36 muudetava § 111 lõige 4² järgmiselt :

„(4²) Andmekogu põhimääruses sätestatakse andmekogu pidamise kord, sealhulgas:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpsem andmekoosseis;
- 3) andmekogudevaheline andmevahetus;
- 4) volitatud töötajate ja tema ülesanded;
- 5) andmetele juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 6) andmete säilitamise täpsemad tähtajad;
- 7) muud korralduslikud küsimused.“

Palume samasugused muudatused teha ka eelnõu § 1 punktiga 66 kavandatud VMS § 228 lõikes 4² ning soovitage vastavad muudatused teha ka VMS § 297¹ lõikes 5 (kuigi eelnõuga seda sätet ei muudeta).

1.7. Eelnõu § 1 p 37 – kõnealuse sättega nähakse ette välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogus andmete säilitamise maksimaalne tähtaeg, milleks on 25 aastat andmekogusse kandmisest arvates. Seletuskirjas on küll põhjendatud, et andmete säilitamine on vajalik andmekogu pidamise eesmärgist lähtuvalt, kuid palume täiendavalt põhistada, miks on vajalik

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus). – [ELT L 218, 13.08.2008, lk 60–81](#).

säilitada just 25 aastat. Lisaks juhime tähelepanu, et seletuskirjas tuleb välja tuua, kas andmed kantakse teatud hetkel arhiivi, kas seda tehakse isikustatud või isikustamata kujul ning miks arhiivi kandmine on vajalik. Kui andmed kantakse arhiivi isikustamata kujul, siis tuleks see ette näha seaduse tasandil, et oleks selge, kui kaua isikustatud andmeid säilitatakse.

1.8. Eelnõu § 1 p-ga 67 nähakse ette elamislubade ja töölubade registri (ETR) andmete säilitamine alaliselt. Seletuskirja kohaselt on andmete tähtajatu säilitamine vajalik, kuna need on Eesti elanike algandmed, mis on määrava tähtsusega avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamisel. ETR andmed on olulised tulevikus esitatavate elamisloa ja elamisõiguse taotluste menetlemisel ja isikute staatuse määratlemisel.

Seletuskirjast ei selgu, miks on vajalik säilitada ETR andmeid isiku puhul, kes on surnud ja kuidas see saab mõjutada avaliku korda ning riigi julgeolekut. Kahtleme, kas andmekogu eesmärgist lähtuvalt on vajalik säilitada surnud inimeste andmeid. Samuti palume seletuskirjas välja tuua, kas säilitatavad andmed kantakse teatud hetkel arhiivi, kas seda tehakse isikustatud või isikustamata kujul ning milleks see vajalik on. Kui andmed kantakse arhiivi isikustamata kujul, siis tuleks see ette näha seaduse tasandil, et oleks selge, kui kaua isikustatud andmeid säilitatakse.

1.9. Kuigi VMS § 297¹ lg-t 8 eelnõuga ei muudeta, juhime siiski tähelepanu, et säte on pelgalt deklaratiivne. Andmekogu andmete puhul tuleb igakordselt hinnata, kas esineb mõni avaliku teabe seaduse § 35 lõikes 1 toodud juurdepääsupiirangu alus või ei esine. VMS § 297¹ lg-s 8 sätestatu ei muuda kõiki andmeid juurdepääsupiiranguga andmeteks.

Palume võimalusel viidatud säte kehtetuks tunnistada.

2. Muud märkused

Palume arvestada ka eelnõu ja seletuskirja failis esitatud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega seletuskirja kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisa: eelnõu ja seletuskirja failid Justiitsministeeriumi märkustega

Mari Käbi 5865 8226
Mari.Kabi@just.ee
Helen Uustalu
Birgit Hermann
Merike Koppel